

ข้อสังเกต/ข้อพิจารณา

๑. ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร ศาลทหารโดยปกติมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเฉพาะบุคคลซึ่งขณะกระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร (เป็นทหาร) เช่น นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำกองทัพบก นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำกองทัพบก นายทหารประทวนประจำการและพลทหารกองประจำการหรือประจำภาคเรียนทหารตามที่ กท. กำหนด เป็นต้น
๒. เมื่อ ๒๒ พ.ค.๕๗ คสช. ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วราชอาณาจักร และกำหนดให้คดีความผิดบางประเภทที่เกิดขึ้นภายในราชอาณาจักรและในระหว่างการประกาศใช้กฎอัยการศึก อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร และต่อมาได้มีประกาศ คสช. ฉบับที่ ๓๗,๓๘,๕๐/๒๕๕๗ ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภท ทำให้พลเรือนที่กระทำความผิดบางประเภทดังกล่าวต้องถูกดำเนินคดีในศาลทหาร
๓. ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารศาลทหารตามข้อ ๒ ถือว่าเป็นศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหาร
๔. เมื่อ ๑ เม.ย.๕๘ มีพระบรมราชโองการประกาศยกเลิกกฎอัยการศึก ทำให้ศาลทหารในเวลาไม่ปกติเดิมเปลี่ยนเป็นศาลทหารในเวลาปกติ **ทั้งนี้**การกระทำความผิดตามประกาศ คสช. ข้างต้น ที่เกิดขึ้นหลังยกเลิกกฎอัยการศึกและยังคงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร สามารถอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาของศาลทหารได้ หากกระทำความผิดหลัง ๑ เม.ย.๕๘
๕. ต่อมาเมื่อ ๑๒ ก.ย.๕๙ หน.คสช.มีคำสั่งที่ ๕๕/๒๕๕๙ กำหนดให้การดำเนินคดีตามประกาศ คสช. ที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร กลับไปอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม (ศาลพลเรือนเดิม)
๖. คำสั่ง หน.คสช. ฉบับนี้ **มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๒ ก.ย.๕๙ เป็นต้นไปไม่มีผลย้อนหลัง** ซึ่งทำให้คดีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลทหาร และคดีที่เกิดขึ้นก่อน ๑๒ ก.ย.๕๙ แต่ยังไม่ได้เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลทหาร **ยังคงต้องดำเนินคดีในศาลทหารเช่นเดิม** เช่น คดีระเบิดราชประสงค์คดีระเบิดในจังหวัดภาคใต้ตอนบน (เมื่อ ๑๒ ส.ค.๕๙) เป็นต้น
๗. ข้าราชการทหารที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานรักษาความสงบเรียบร้อยและเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปราม ตามคำสั่ง หน.คสช. ฉบับที่ ๓/๒๕๕๘ และฉบับที่ ๑๓/๒๕๕๙ ยังคงมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าวต่อไป

สรณ.ทหาร
๑๔ ก.ย.๕๙

เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

ภายหลังจากการประกาศใช้กฎอัยการศึกเมื่อ ๒๐ พ.ค.๕๗ ได้มีประกาศ คสช. ๓ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๓๘, ๕๐/๒๕๕๗ ลง ๒๕ พ.ค.๕๗ และ ๓๐ พ.ค.๕๗ ตามลำดับ กำหนดให้คดีที่พลเรือนกระทำความผิดทางอาญาบางประเภทตามประกาศ คสช.ต้องอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร(ชั้นศาลทหาร) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๗/๒๕๕๗ เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ได้แก่

๑. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

- ๑.๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตั้งแต่มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒
- ๑.๒ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา ๑๑๓ ถึงมาตรา ๑๑๘ ยกเว้น ความผิดซึ่งการกระทำ ผิดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความผิดตามประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘/๒๕๕๗ เรื่อง คดีที่ประกอบด้วยกรกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกัน ให้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

กำหนดให้ ศาลทหารมีอำนาจ พิจารณา พิพากษาคดี ได้ ที่ประกอบด้วย การกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกัน ตามประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๗/๒๕๕๗ และประกาศหรือ คำสั่ง ของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับอื่น

ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๐/๒๕๕๗ เรื่อง ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของขีปนาวุธ เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม

กำหนดให้การกระทำ ความผิดฐานมีหรือใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร

ต่อมาเมื่อ ๑๒ ก.ย.๕๙ มีคำสั่ง หน. คสช. ฉบับที่ ๕๕/๒๕๕๙ กำหนดให้การกระทำความผิดตามประกาศ คสช.ดังกล่าว กลับไปอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม